

HERU

URBANIZAM NASLIJEĐA **HERITAGE URBANISM**

Urbanistički i prostorni modeli
za oživljavanje i unaprjeđenje
kulturnoga naslijeđa

Urban and Spatial Models for
Revival and Enhancement
of Cultural Heritage

HRZZ-2032

ZNANSTVENI KOLOKVIJ

MODELI REVITALIZACIJE I UNAPRJEĐENJA KULTURNOG NASLIJEĐA

zbornik radova

**MULTIDISCIPLINARNI
DIJALOG**

ZAGREB, 2017.

Af

ULOGA I FUNKCIJA DVORSKOGA SKLOPA
KRITERIJI ZA PROSTORNO PLANIRANJE
POVIJESNI MODELI ADAPTACIJE DVORACA
SUVRREMENI MODELI REVITALIZACIJE
RAZINE PROSTORNIH SKLOPOVA

Ilustracija:

Projekt rekonstrukcije
dvorca Erdődy-Rubido u Gornjoj Rijeci
(Projektirali: M. Jurin i I. Jurin, 2012.)

Literatura:

1. Obad Šćitaroci, M. (2005.), *Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja*, Školska knjiga, Zagreb
2. Obad Šćitaroci, M.; Bojanić Obad Šćitaroci, B. (1998.), *Dvorci i perivoji u Slavoniji: Od Zagreba do Iloka*, Šćitaroci, Zagreb
3. Obad Šćitaroci, M., ur. (2006.), *Dvorci i ljetnikovci: Kulturno naslijeđe kao pokretač gospodarskog razvoja*, zbornik, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
4. Dundović, B. (2015.), *Što će biti s hrvatskim dvorcima?*, "Vijenac", 23 (565): 24, Zagreb
5. Horvat, A.; Habunek-Moravac, Š.; Aleksić, N. (1970.), *Dvorci i kurije sjeverne Hrvatske: Stanje i mogućnosti njihova uključivanja u suvremeni život*, konzervatorska studija, Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb
6. Maroević, I. (2001.), *Koncept održivog razvoja u zaštiti kulturne baštine*, "Socijalna ekologija", 10 (4): 235-246, Zagreb
7. Strike, J. (1994.), *Architecture in Conservation: Managing Development at Historic Sites*, Routledge, Oxon / New York

Boris Dundović, mag.ing.arch.
doktorand (Technische Universität Wien,
Beč, Austrija)
boris.dundovic@arhitekt.hr

BORIS DUNDOVIĆ

ARHITEKTONSKO-KONZERVATORSKI MODELI ZA REVITALIZIRANJE DVORACA I LADANJSKIH SKLOPOVA

Dvorcem se smatra reprezentativna stambena kuća koja sa svojim gospodarskim zgradama i perivojno uređenim površinama čini nedjeljivu cjelinu ladanjskoga ili dvorskoga sklopa. Često zaboravljamo kako je uloga dvorca uvijek bila i ona upravnoga središta vlastelinskog imanja, a koje je moglo uključivati poljodjelska dobra, šume, livade, ribnjake te drugi prirodni i kultivirani krajolik. Dvorac je tako, svojom organizacijom, činio i predstavljao sustav koji se ekonomski samostalno održavao.

Taj povijesni mehanizam održivosti dvoraca se u Hrvatskoj tijekom 20. stoljeća, uslijed turbulentnih društvenih promjena, gotovo u potpunosti ugasio. Zbog dugoga vremenskoga prekida, dvorci su poprimili specifičan oblik amblematske vrijednosti obilježene melankoličnim narativima koji sprječavaju kvalitetnu revalorizaciju i, slijedom toga, zapriječen je put bilo kakvom održivom oporavku – aktivnoj i kreativnoj revitalizaciji ili rehabilitaciji nekadašnjega sklopa.

Tako je, prije svega, potrebno planirati ponovnu uspostavu cjelovitih ladanjskih sklopova, ali samo uz kriterij one adaptacije koja se prilagođava suvremenim tehničkim pravilima i propisima, te uz kriterij prilagodbe današnjoj ekonomiji i gospodarskim imperativima, jednako kao što se potrebno voditi već uobičajenim kriterijima povijesnosti sklopa i duha mjesta. Kriterij kreativnog

konzervatorskog pristupa, koji će očuvati značajke autentičnosti, nije nov – on se kontinuirano primjenjivao tijekom povijesti, čemu su dokaz graditeljske etape dvoraca i ladanjskih sklopova što su nastale uslijed promjena društvenih struktura te načina i kvalitete života. On ujedno čini i **povijesni model** obnove i revitalizacije dvoraca.

Danas najčešće primjenjivan **konzervatorski model** na prvo mjesto stavlja prezentaciju povijesnoga značaja, pa je tako prikladan za, primjerice, adaptacije u muzejske i galerijske prostore, no on ne donosi uvijek aktivnu revitalizaciju i kreativno korištenje cijeloga sklopa. Kod revitaliziranja mnogih hrvatskih dvoraca bit će se nužno prikloniti **modelu preobrazbe** sklopa, gdje će on preuzeti novu funkciju i tako aktivirati korištenje. U skladu s time, **gospodarsko-proizvodni model** bi dvorac i njegov sklop činio lokalnim ili regionalnim središtem proizvodnje. Njemu srodan **ekonomski model** podrazumijeva da ponovno uspostavljena gospodarska aktivnost osigurava financijsku održivost sklopa. Takav oblik održivosti se može postići pojedinačno (točkasto), ali i u većem mjerilu, pa tako **model umreženoga dvorca** djeluje kao čvorište sustava dvoraca. Koje god modele primijenili, moramo biti svjesni da se obnovljen ladanjski sklop održava samo kontinuiranim korištenjem i kreativnim upravljanjem te aktivnim sudjelovanjem lokalne zajednice.

ZNANSTVENI KOLOKVIJ

MODELI REVITALIZACIJE

I UNAPRJEĐENJA

KULTURNOG NASLIJEĐA

MULTIDISCIPLINARNI DIJALOG

ZBORNİK RADOVA

NAKLADNIK

Arhitektonski fakultet
Sveučilište u Zagrebu
HR-10000 Zagreb, Kačićeva 26
www.arhitekt.hr

ZA NAKLADNIKA

Izv.prof.dr.sc. Krunoslav Šmit
Dekan Arhitektonskoga fakulteta

GLAVNI UREDNIK

Akademik Mladen Obad Šćitaroci
Voditelj istraživačkoga projekta *Urbanizam naslijeđa / Heritage Urbanism* (HERU)

UREDNIKA

Izv.prof.dr.sc. Bojana Bojanić Obad Šćitaroci

IZVRŠNI UREDNICI

Dr.sc. Irma Huić
Dr.sc. Ana Mrđa
Dr.sc. Tin Oberman
Dr.sc. Marko Rukavina
Boris Dundović
Tamara Marić

GRAFIČKI UREDNIK

Boris Dundović

RECENZENTI

Prof.dr.sc. Zlatko Jurić
Prof.dr.sc. Ivan Rogić

ZNANSTVENI ODBOR

Akademik Mladen Obad Šćitaroci
Akademik Velimir Neidhardt
Akademik Vladimir Marković
Izv.prof.dr.sc. Bojana Bojanić Obad Šćitaroci
Dr.sc. Jasenka Kranjčević
Dr.sc. Biserka Dumbović Bilušić

REDAKTURA TEKSTOVA

Akademik Mladen Obad Šćitaroci

LEKTURA I KOREKTURA

Mirjana Ostoja

OBLIKOVANJE

Boris Dundović

GRAFIČKA PRIPREMA

Denona d.o.o., Zagreb
Boris Dundović

TISAK

Denona d.o.o., Zagreb
www.denona.hr

URBANIZAM NASLIJEĐA
Urbanistički i prostorni modeli
za oživljavanje i unaprjeđenje
kulturnoga naslijeđa

HERITAGE URBANISM
Urban and Spatial Models for
Revival and Enhancement
of Cultural Heritage

Istraživački projekt
HRZZ-2032

Znanstveni kolokvij održan je 24. svibnja 2017. u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u organizaciji Arhitektonskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Razreda za likovne umjetnosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Zbornik znanstvenog kolokvija objavljen je u sklopu istraživačkog projekta *Urbanizam naslijeđa – Urbanistički i prostorni modeli za oživljavanje i unaprjeđenje kulturnoga naslijeđa* (HERU), glavnoga istraživača akademika Mladena Obada Šćitarocija, koji se provodi na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Projekt pod brojem 2032 financira Hrvatska zaklada za znanost (HRZZ).

Sva priopćenja članova projekta *Urbanizam naslijeđa* (HERU) dio su njihova istraživačkoga rada u sklopu projekta.

Zbornik je za objavu prihvatilo Povjerenstvo za nakladničku djelatnost Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na sjednici 13. srpnja 2017. godine.

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000968404.

ISBN 978-953-8042-29-4 (meki uvez)

ISBN 978-953-8042-30-0 (e-knjiga)

Zagreb, listopad 2017.

Objavu zbornika financijski je pomogla Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

PODROBNJE INFORMACIJE O
ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKOM PROJEKTU:

Web: heru2015.wordpress.com
Facebook: www.facebook.com/heru2032
E-pošta: heritage.urbanism@gmail.com

URBANIZAM NASLIJEĐA

Urbanistički i prostorni modeli za oživljavanje i unaprjeđenje kulturnoga naslijeđa

HERITAGE URBANISM

Urban and Spatial Models for Revival and Enhancement of Cultural Heritage

www.arhitekt.hr/znanost/HERU

Af

ORGANIZATORI:

Arhitektonski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Razred za likovne umjetnosti
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

POKROVITELJ:

Ministarstvo kulture
Republike Hrvatske

Zbornik je objavljen u sklopu istraživačkog projekta *Urbanizam naslijeđa – Urbanistički i prostorni modeli za oživljavanje i unaprjeđenje kulturnoga naslijeđa* (HERU) koji se provodi na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a financira ga **Hrvatska zaklada za znanost** (HRZZ-2032).

Objavu zbornika financijski je pomogla Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

ISBN 978-953-8042-30-0

9 789538 042300 >